

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Cap XI. De admirandis regnorum septentrionalium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

D A- N I A	de Lun- den.	}	L V N-	Rochildensis : <i>Roschild en Sieland.</i>
			DENSIS	Ottoniensis : <i>Ottense, ou Ottensée en Fuinen.</i>
				Ripensis : <i>Ryp en Nider-Iutland.</i>
				Viburgensis : <i>Viburg en Nider-Iutland.</i>
				Arhusiensis : <i>Arhusen en Nider-Iutland.</i>
				Slesuicensis : <i>Slesuik en Suder-Iutland.</i>

I N NORVE- G I A	}	N I-	Alloënsis : <i>Oplo, aut Anflo.</i>
			Staffengeralsensis : <i>Staffenger</i> } nunc vniti.
			Bergensis : <i>Bergep</i>
		DRO-	Hamhariensis : <i>Hammer, pridem intercidit.</i>

I N ISLAN- D I A	}	SIEN-	Holensis : <i>Hola en la partie Boreale d'Islande.</i>
		SIS	Schalotensis : <i>Schalhot en la Meridionale.</i>

I N GROEN- L A N D I A	}	de	Groënländensis, seu Bearefortiensis : à Beareford en Groenland.
		Tron- ten.	

CAPVT XI.

De admirandis regnorum Septentrionalium.§. I. *In Dania.*

REGES Daniæ ex Vrfso procreatos vulgò credunt. Vrfus enim virginem rapuisse dicitur, eamque compressisse, ex quo concubitu natus filius pulcherrimus, & strenuissimus, sed villosus; quare dictus à parente virginis Vrfus. *Ioan. Saxo. Ioannes Magnus, Olauus Magnus.*

In Daniâ tanta olim Pelamidum (quos Barbarè vocant Hales) copia, vt sæpe freta, & sinus omnes iis scaterent, & impacta nauigia vix remis impelli possent. *Saxo, & Stephanus Stephanus.*

In Insulâ Huenâ ad fretum Orefundam, syluula ex corylis, vbi nulla nucum infecta vnquam, aut arrosa vermiculis visa est. *Petrus Montanus.*

In eâdem Insulâ Glires nulli visuntur, nec importati viuere possunt. *Idem.*

Ibidem fons rigidâ quantumuis hyeme, cæterisque concretis, numquam congelatur. *Idem Montanus.*

§. 2. *In Sueciâ.*

PROPE Goppingam reperitur aqua acidula ad instar vini, cæque fulua. *Andr. Baccius lib. 1. cap. 14. & Castus de Miner.*

Vernerus lacus tam præcipitanter cadit, vt fragor ad ducenta stadia exaudiatur. *Olaus Magnus.*

In Sueciâ fons in montis editissimi vertice non emittit aquam nisi sole supra horizontem existente, noctu omnino exsiccat. *Eusebius Nierembergius.*

In Dalecarliâ aqua ex metallicis hausta, ferrum in cuprum præstantissimum transmutat, desideratâ tantum ponderis quartâ parte, si ferrum fuerit minutum, si verò densius tertiâ. *Henricus Soterius in suâ Sueciâ.*

Prope Stocholmiam locus *Kundsunt* dictus, hoc est *Gurges* inter scopulos, cuius fundus numquam potuit explorari. *Olaus lib. 2. cap. 12.*

In Sueciâ Alces tanti roboris, vt lupum pede attingentes non tantum enecent, sed & confodiant. *Idem Olaus.*

Porrò cornua pedis dextri posterioris Alces, qui nondum genuerit, si viuo pedi rescindantur ante medium Augustum, Herculeum morbum solo tactu sanant. *Idem Olaus lib. 18.*

In Angermaniæ promontoriis, tantus fluctuum strepitus, vt nisi fugiant nauæ, aut exanimantur, aut surdastri reliquâ vitâ perdurant. *Idem Magnus.*

In Gothiâ Meridionali prope urbem *Vexion* lacus limosus omnia adurit quæ coqui possunt. *Olaus lib. 2. cap. 1.*

Vbi sunt Gothi in vastis solitudinibus Barathrum est, seu fossa profundissima, quasi muris vndique præcincta, in quam mittuntur damnati cuiusdam criminis. In hanc fossam indigenæ solent proiicere agnos sacrificatos, & excoriatos, vnde eos rapiunt Aquilæ, & transferunt ad summos montes, carnibus autem adamantes magni precij adhærescunt. *Anastasius Nicensis ex Chrysostomo.*

In littore Ostrogothorum Orientalium prope oppidum Norcopensense ad torrentem visuntur Saxorum variæ figuræ quasi humano

artificio elaboratæ, & in iis aliquot hominis forma. *Olaus lib. 2.*

In parte Septentrionali Sueciæ Vrſi, & Cerui candidi ſunt. *Nierembergius, & plerique alij.*

In eadem parte Septentrionali tantum frigus plerumque deſæuit, vt fictilia vaſa paſſim frangantur, & aliquando clauſi ex portis, atque ſeris exiliant. *Olaus lib. 2. cap. 12.*

In iisdem locis capiuntur vituli marini, quorum adipe perlitæ ocreæ numquam afflantur fulmine. *Geſnerus.*

In Finlandiâ *Nigri* Fluiuius omnes piſces nigros alit. *Olaus, & Scaliger exercitatione 59.*

In Liuoniâ cuniculi æſtate cineritij, hyeme candidi ſunt. *Henricus Soterus in ſuâ Sueciâ.*

§. 3. In Noruegia.

AD littora Noruegiæ ad eò profundum mare, vt quamuis eò deductæ fuerint naues plenæ funibus, numquam tamen ſolum potuit explorari. *Olaus Magnus lib. 2. cap. 12.*

In eodem mari captus eſt piſcis, vultu & cucullo Monachum referens, cuius imaginem exhibet in libro ſuo de Monſtris *Aldroandus.*

Ibidem ſæpe capti Tritones, & duo recens in Germaniam indidem aduecti. *Eufebius Nierembergius.*

Ad Occidentale latus Noruegiæ viſitur ingens vorago, quam vocant veteres Umbilicum maris, Anhelitum & Nares mundi, nunc *Maelſtroome*, ſeu meliùs *Monskeſtroome*, à Naucleris *Nauer der lee*, hoc eſt Maris Umbilicus, ante Inſulam, ſeu ſcopulum *Vveeroy*, vbi ſingulis ſenis horis creſcente Oceano aqua deorſum in Barathrum deuoluitur, tantâ vi, & rotatione, tamque incredibili vndarum ſtrepitu, vt verbis exprimi non poſſit. Econtra eadem vnda Oceano decreſcente, ruruſum ex imo emergit, atque attollitur tanto impetu, vt nulla moles, nullus quantumuis vaſtus piſcis in fundo conſiſtere poſſit, & tunc naues ipſæ mercibus onuſtæ aliquando remittuntur. Patet hæc vorago in ambitu ad 40. millia paſſuum, & malè ab Gerardo Mercatore ex relatione Pſeudomonachi in regionem polo ſubiectam reiicitur. *Lucas Aurigarius, Ortelius, Sylueſter Cambrenſis, Olaus, &c.*

Sola Normannia (ſic Noruegiam vocat) vulpes habet nigras, lepo-

Iepores & vrfos albos, qui sub aquâ vt Vri viuunt. *Magister Adamus Canonicus Bremensis de fitu Dania.*

In Noruegiâ aër aliquando omnino corrumpitur, muribus quibusdam morientibus quos *Lemmer* appellant indigenæ. Hinc morbus oritur inducens in caput vertiginem, & per totum corpus aturiginem effundens. *Cardanus lib. 1. variarum cap. 4.*

Addit *Olaus* hos mures esse variegatâ pelle, cum imbre de cælo cadere, & diu dubitarum, vtrum in aëre formarentur; opinionem hanc refutatam esse, ex quo in eorum aluo herba reperta est.

Olaus.

In Noruegiâ fons omnia in lapides mutat, ligna, lina, &c. per annum immerfa. Id probauit Episcopus Oxippale regnante *Guacialdemaro Rege Danorum. Syluester Cambrensis.*

Prope *Nidrosiam* lacus omnibus congelatis, atque rigentibus numquam concrefcit. *Olaus lib. 1. cap. 27.*

Aër in Noruegiâ adeò frigidus, vt plerumque præcordia occupans, atque stringens priùs homines interimat, quàm se dolere sentiant. *Barclaus in Icone Animorum.*

In Septentrionalibus lacubus congelatis, sub ipsâ glacie obventum inclusum, non minor auditur sonus, quàm sæui tonitruui ex densitate nubium in lateribus coarctati. *Olaus Magnus lib. 2. c. 4.*

§. 4. In Islandia.

HECLA mons semper obductus niue perpetuis ignibus exæstuat, & plerumque lapides eructat. Certè anno 1580. tanto cum fragore & tumultu saxa eiaculatus est, vt ad 80. milliaria grandiores machinæ displodi putarentur. *Georgius Bruno.*

Ad eundem montem *Vorago* quædam, ad quam apparere solent demortuorum manes, & cum ambulatibus colloqui; neque detegitur error nisi cum spectra ab oculis euanuerint. *Angrimus Ionas Islandus, & Olaus cap. 3. lib. 2.*

In hac Insulâ fons est aquæ fumigantis, quidquid fumi huius exhalatione efflatur, in lapideæ naturæ duritiem transmutatur, formâ duntaxat superstitæ. *Andreas Velleius Danus.*

Est hîc quoque fons aquæ pestilentis, quem qui gustauerit perinde ac veneno necatur. *Idem Velleius.*

Sunt & ignes qui cum linum amburere nequeant, aquæ ta-

Parall. Geogr. Tom. II.

B b

men molliem depascuntur. *Idem Andreas.*

Boues, & vaccæ hîc carent cornibus, non autem oues. *Angri-
mus Ionas.*

Reperiuntur hîc latices cerealis poculi saporem referentes. Hunc porrò fontem cùm Domini muro sæpire voluissent, vt aquam eius facerent vectigalem, & ex eâ quæstum facerent, mutauit locum & aliò deffluxit. *Andreas Velleius.*

In littore Meridionali Insulæ fontes duo, Occidentalis lanas nigras commutat in albas, Orientalis albas in nigras. *Georgius Carolus Flander.*

In mediâ Insulâ lacus ex quo halitus tam teter erumpit, vt superuolantes volucres enecet. *Auñtor libri Rerump. & Imp.*

Prope portum *Hanefordt*, specus in modum putei in quo nulla aqua visitur, sed si lapidem proieceris post semihoram strepitum audies, quasi saxi in peluim æream cadentis, & illicò aqua ascendet ad os putei, sed illâ adhuc nemo gustare est ausus. *Idem Auñtor.*

In ora maritima ex eodem tractu fontes erumpunt duo, quorum alter frigidissimus, alter calidissimus, qui postea coniuncti balneum efficiunt. *Idem.*

Ventus inter Septentrionem, & Occidentem spirans adèd hîc vehemens, vt aliquando armatos equites ab equis deiiciat. *Olaus Magnus lib. 1. cap. 10.*

§. 5. In Groenlandia.

Hic visitur Monasterium S. Thomæ Dominicanorum, & ab illo non procul mons igniuomus, ex cuius pede fons ignitus erumpit. Huius fontis aquis pertubos deriuatis, non modò omnes cellæ Monachorum instar hypocaustorum calefiunt, sed etiam cibi, immo & panis ipse coquitur. Tophum, seu pumicem mons euomit, ex quo totum est structum cænobium, tophienim hi illâ aquâ perfusi, quasi adhibito bitumine conglutinantur. Hic item horti pulcherrimi aquâ feruente rigati, in quibus flores, & fructus omnis generis. Hæc autem aqua vbi per hortos decurrit, cadit in vicinum sinum, seu portum, quò fit vt numquam gelu concreseat, ideóque appellant pisces, & volucres innumeræ, quibus incolæ ad satietatem victitant. Illa scribit, qui vidit & oram detexit Archithalassus Regis Daniæ *Nicolaus Zennus Venetus.*

§. 6. *In Spitzberga.*

QUI hîc piscantur Bataui & Angli, deficientibus nauibus relinquunt pisces suos, & anno sequenti dum redeunt integros reperiunt, sine vlla corruptionis suspitione. *Relationes Batauorum.*

Hîc quoque piscis capitur quem Islandi vocant *Nahuay*, cuius carnem si quis comedat statim moritur. Habet autem hic dentem, in capite prominentem septem cubitorum, quem pro Monocerotis cornu Bataui vendiderunt: & verò creditur venenis aduersari. *Idem Bataui.*

Equos marinos hîc quoque conficiunt, quos alij vaccas, alij elephantes marinos nuncupant: sed non est facile eos habere integros plenosque succi. Statim enim atque vnus eorum cuspide percussus interiit reliqui accurrunt, & cadauer tandiu premunt, eique tandiu insident, donec corrumpatur. *Idem Naucleri & Piscatores.*

LIBER QVARTVS.

De Sarmatiâ.

CAPVT PRIMVM.

Historica Sarmatia descriptio.§. 1. *Nomen.*

DICEBANTVR olim omnes illi populi Septentrionales Scythæ, sed demum inducto Sarmatarum, & Germanorum nomine Scythæ vocari desierunt, ait Plinius, Scytharumque nomen ignotis tantum populis hæsit. Dicti autem sunt Sarmatæ, vt quidam volunt ab *Afarmoth* filio *Iectan* filij *Heberis*; vel à vultu terribili, seu serpentino; σαύρος enim lacerta est, ὄμμα oculus. Græci itaque Sauromatas, Latini Sarmatas appellant. Tamen in Periplo Scylacis Σάρμαται nominantur: ἰππομόλγοι autem & γαλακτοφάγοι, & alia eiuscemodi, epitheta sunt, non nomina.

Bb ij